

Művelődési Központ és Városi Galéria
6640 Csongrád, Szentháromság tér 8.

Csongrád Város Képviselőtestülete

Beszámoló a Csongrádi Kézművesházak működtetéséről 2015. június 1. – 2015 december 10.

Csongrád Város Képviselőtestülete 2015. június 1-től a Művelődési Központ feladatkörébe rendelte a Kézművesházak működtetését. Újonnan indított létesítményekről van szó, így pár hónapra mindenképpen szükség volt ahhoz, hogy láthassuk lehetőségeit és az esetleges javítanivalókat. Ennek a fél évnek a tapasztalatait összegzem az alábbiakban:

Csongrád legrégebbi városrésze a történeti-földrajzi elnevezésű Belsőváros. A jelenleg 37 épületegységből álló népi műemlékegyüttes egyetlen az Alföldön. Ezek közül a házak közül 7 kézművesház tartozik a Művelődési Központ felügyelete alá. Mindegyik épület egy-egy mesterségnek ad otthont - mézeskalácsolás, fazekasság, szálas anyagok, textil, kovácsolás, halászat, fafaragás -, bemutatva a szerszámokat, használati tárgyakat, valamint lehetőséget biztosít az adott népi iparművészeti ág oktatására.

Épületek

A 7 épület tetszetős, látványában szépen felújított parasztház, annak minden előnyével és hátrányával.

Előnye a belakhatóság, az emberi lépték, hagyományos esztétikai és szakrális értékei. Hátránya az építésből eredő problémák: a falak alap hiányában történő vizesedése, némelyik házban a folyamatos szellőztetés ellenére is megmaradó dohosság, a mész folyamatos pergése. A régi nyílászárók illeszkedése sok helyen tökéletlen.

Az őszi garanciális bejárás során megállapításra került: a hibák egy része az épületek jellegéből adódik. A parasztházakat folyamatosan kell javítani, évente tapasztani, meszelní, tetejét és kertjét folyamatosan gondozni. Műemléki jellege miatt nem lehet csatornát rakni az eresz alá, így esős időben a felcsapódó víz is áztatja a falakat. A hibák másik részénél kivitelezési és tervezési problémák kerültek szóba: a legszembetűnőbb a nem fagyálló téglából készített járda, mely már mállik szét, esőben bemohásodik, balesetveszélyes. (A mohásodást próbáljuk vegyszerrel kezelni.)

Az apróbb hibákat folyamatosan javítjuk.

Nyitvatartás:

2015. június 1-től október 31-ig a következő nyitvatartással vártuk a látogatókat:

Hétfőtől-szombatig 10-12-ig és 15-18-ig.

Vasárnap bejelentkezés alapján, valamint rendezvényekhez és naptári ünnepekhez igazodva.

Novembertől februárig bejelentkezés és programok szerinti a nyitva tartás.

Személyi feltételek:

- 1 fő közművelődési szakember (kézműves végzettséggel rendelkező) teljes munkaidejében csak ezeknek a házaknak a programjaival foglalkozik: csoportok regisztrálása, fogadása, kézművesek és csatlakozó programok szervezése.

- 1 fő közfoglalkoztatott segítőként dolgozik a szakmai munkában. Angol és német nyelvtudással rendelkezik.
- 1 fő közfoglalkoztatott csak a karbantartási, kertészeti feladatokat látja el, ő a Városellátó állományába lett felvéve.
- A takarítást a Művelődési Központ 2 közfoglalkoztatott takarítója látja el.

Szakmai munka

A Kézművesházak jellegéből adódóan kézműves bemutatók, foglalkoztatások, néprajzi előadások, gyermek programok képezik kínálatunkat. A nyári időszakban tematikus táborokat szerveztünk 10-15 fő részvételével, táboronként 5 napon át.

Nagyobb rendezvények alkalmával más szervezetekkel összefogva kínáltunk programot:

- Múzeumok éjszakáján a Múzeum terveit segítettük a megvalósításban.
- A Bölcső Nagycsaládos egyesület és a Vitalitás összefogásában megvalósuló családi napba kapcsolódtunk be.
- Advent időszakában szombatonként a felnőtteknek, csütörtök délutánonként pedig a gyerekeknek biztosítottunk foglalkozást.
- Az általános iskola a Népmese napját hozta le a Belvárosba, melyhez kiegészítő programokat biztosítottunk.
- A középiskolák csapatépítő foglalkozásokat tartottak nálunk.
- Vidékről iskolás csoportok és óvónők éltek a lehetőséggel.

Tervek 2016-ra

- A **jeles napokhoz** kapcsolódó foglalkozások alkalmával nem csak a kézművesség, hanem a népi szóbeli- és tárgyasult játékok, énekes-táncos hagyományok, elfeledett – újrafelfedezett gasztronómiai különlegességek vonzhatják az érdeklődőket.
- A Húsvét, Pünkösd, Szent György, Szent Iván, Nagyboldogasszony, őszi betakarítás, Advent és karácsony ünnepe mellett a tematikus rendezvények, fesztiválok is helyet kapnak a Kézművesházak életében.
- A **Csíramálé Fesztivál** a csongrádiak által „lefoglalt” hungarikumra épít, felkeltve a gasztronómiával foglalkozók érdeklődését ennek a helyi sajátosságnak az újragondolására.
- A **Gyógy- és fűszernövény Fesztivál** a Tisza melletti területek növényvilágát kívánja bemutatni, kiemelve a számontartott fogyasztásra és gyógyításra alkalmas növényeket.
- Nyaranta folyamatos **kézművestáborok** várják a szünidőben hasznos időtöltésre vágyó gyerekeket. A hetente más és más tematika alapján felépülő programok más-más területét mutatják be a népi kismesterségeknek.
- Szeretnénk ha ez a belvárosi terület bázisa lenne – az itt működtetett szállásokkal együtt – a **drámapedagógiai táboroknak**, képzéseknek.
- A **bábosokat** alkotásra szeretnénk idecsábítani, mely egyfelől a város kulturális kínálatát, másfelől gyermekeink tehetségének újabb területen való kibontását jelenthetné.
- **Néprajzi előadások** ihletett helyszíne lehet a – bár kis létszámú befogadóképességgel rendelkező, de annál hangulatosabb – textilház.
- Folyamatosan készülnek az óvodásoknak, iskolásoknak a **programkijánlók**, melyekkel a csoport- és osztálykirándulásokra szeretnénk idecsábítani a környékbeli óvodákat, iskolákat. Nyílt napra hívjuk a pedagógusokat, hogy élvezetes tájékoztatást tudjunk adni kínálatunkról.
- **Csatlakozó programlehetőség** kívánunk lenni az újonnan megnyílt fürdőnek és a szállások kínálóinak, de együttműködünk a Múzeummal és a Vadnyugati várossal is a kínálat bővítésében.

- Szeretnénk használatba kapni az Öregvár utca 57/a épületét, ahol egy – manapság egyre népszerűbb – **titkosszobát** szeretnénk berendezni. Az ötletgazdával megnéztük a helyszínt, alkalmasnak találtuk, s tavasztól szeretnénk beindítani. Ezzel is szeretnénk a belvárosba szoktatni a látogatókat és összekapcsolni a Kézművesházak programjaival.

Látogatottság (mellékletben a részletek)

- Március	80 fő
- Április	160 fő
- Május	211 fő
- Június	460 fő
- Július	461 fő
- Augusztus	84 fő (A városban KTN, Borfesztivál.)
- Szeptember	61 fő
- Október	126 fő
- November	20 fő
- December	12 fő
Összesen:	1.675 fő

Együttműködések

- Az **íjászegyesület** tagjai rendszeresen részt vesznek programjainkban.
- A **Bölcső Nagycsaládosok Egyesülete** és a **Vitalitás** kézművességben és családi rendezvényekben közreműködik.
- A **Kertbarát Kör** szeretnénk bevonni, hogy a régi idők mintájára tevékenység közbeni beszélgetéseken, gasztronómiai és növényismereti foglalkozásokon adjon ízelítőt a gyerekeknek a múlt értékeiből. (Emellett szeretnénk, ha segítenének gyógynövényekkel, virágokkal, facsemetékkal ellátni a Kézművesházakat.)
- A **Hímző kör** szinte minden alkalommal segítségünkre van.
- A **Alföld Néptáncegyüttes** nagyobb rendezvények alkalmával mozgósítja táncosait.
- A **Csongrádi Bölcsődék és Óvodák Igazgatóságával** a 3-6 éves korú gyermekek számára szervezünk foglalkozásokat.
- A **Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola**, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium a a Népmese Napján önálló programokat szervez a házakban.
- A város **középiskolaival** rendszeresek a csapatépítő foglalkozások. Partnereink: Csongrádi Batsányi János Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Sággy Mihály Szakképző Iskola, Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium.
- A **Múzeummal és a Könyvtárral** szoros kapcsolatban vagyunk.

Fejlesztés

- Valamennyi házban, a Múzeummal együttműködve, bővíteni kell a kiállított tárgyak, bútorok körét, élményszerűbbé téve a látogatók számára a teret. A volt laktanya épületében lévő múzeumi anyagból kiválogattuk a számunkra hasznosítható bútorokat, elszállításukra januárban kerül sor.
- Elengedhetetlen a térképek, jelzőtáblák elkészítése és a megfelelő helyre történő kihelyezése. (Térkép: Szent János kút, Öregvár utca eleje, Borház sarkára /Ék u. 18./, és a sétányhoz, az Ék u. 1. környékére. Jelző- és iránymutató táblák: Öregvár u. és

Bökényalj u. kereszteződése, Fazekasház elé /Öregvár 39./, a Bökényalj úti parkolóba az Öregvár és az Ék utcák bejáratához.)

- Valamennyi udvaron szükséges fák, bokrok élő virágok ültetése.
- Fazekasháznál – Öregvár u. 39. – pergola készítése, növényekkel történő befuttatása szükséges, hogy az udvaron is lehessen foglalkozást tartani. Bútorzat bővítése: asztalok, székek, tárló.
- Halászház – Ék u. 1. – WC-t be kell kötni a csatornába, a kéménynél a beázást megakadályozni, a kazánt elrejteni, hogy látványában egységes legyen a tér.
- Kovácsműhely – Borház – Ék u. 18. – A föld- és kerti munkák elvégzése után (egyengetés, feltöltés) füvesítés, fák ültetése szükséges ennél az épületnél. A tereprendezés után a drótkerítést ki kell cserélni a faluba illő deszkakerítésre. A **játszóter** (mely még kiegészítésre vár) és a homokozó mellett, vendégfogadásra alkalmassá kell tenni az udvart. A Borháznak csak akkor van létjogosultsága, ha az rendeltetésszerűen működik. Ehhez meg kell találnunk azt a vállalkozót, aki a Tiszáról érkezők igényeinek megfelelően üzemeltetné a létesítményt. A kovácsműhely működtetéséhez kerti csapra lenne szükség.
- Öregvár 58. – Kosaras házként hiányzik az épületből az előkészítő résznél a vizesblokk és kerti csap.
- Öregvár 54. szám alatt található a **Kemence-csárda**, melynek helyreállítását érdemes lenne befejezni. Étkeztetésre alkalmassá kellene tenni, hogy nyaranta a csoportok, táborok résztvevőit helyben tudjuk kiszolgálni.
- A Kemence-csárda épületét a Csongrádi Kézművesházak központi helyévé kell alakítani, amely az információszolgáltatás, bejelentkezés, ajándéktárgyak, kézműves termékek árusításának helyszíne lehet. Ehhez szükséges az internet kiépítése is.
- Itt lehetne kialakítani a környezet stílusához illeszkedő biciklitárolót. (Kerékpárkölcsonzést biztosítunk a Múzeummal együttműködésben.)
- Támogatni kellene egy vegyes bolt működtetését vállalkozó segítségével, mert a városnak ezen része nélkülözi ezt a szolgáltatást.

A Csongrádi Kézművesházak jelentős lehetőség a helybeliek szabadidejének hasznos és értékes kitöltésére, hagyományaik megismertetésére, a vidékről érkezőknek pedig a turisztikai programkínálat kiegészítésére.

Csongrád, 2015-12-10.

Dezső Dóra igazgató

Művelődési Központ és Városi Galéria

6640 Csongrád, Szentháromság tér 8.

Tel.: 63/483-414, fax: 63/482-557

E-mail: kultur@csongrad.hu

Statisztika 2015. Csongrádi Kézművesházak

Március 4.

Projektzáró

A Csongrádi Kézművesházak átadása

80 fő

Április

Húsvét vasárnap a belvárosban

Minden házban bemutató és kézműves foglalkozás, játék,
kalácssütés, tojásfestés, színpadi zenés műsor, állatsimogató

160 fő

Május

Kiskunmajsa 3. osztály **40 fő** (20 gyermek 20 felnőtt)

agyagozás, csuhélovacska

Csongrád NBA két 3. és 7. osztályosok össz. **62 fő**

Kézműves bemutató a házakban (textiles, halászház)agyagozás és népi játékok

Szolnok Általános Iskola **41 fő** (27 gyermek 14 felnőtt)

Agyagozás, mézeskalács díszítés

Orosháza 1. és 3. osztály **40 fő**

Agyagozás, mézeskalács díszítés, népi játékok

Szentes Koszta József Általános Iskola 7. osztály **28 fő**

foglalkozást nem kértek

Összesen: 211 fő

Június

Németország - Roba Tisza **70 fő**

Bemutató a házakban (fazekas, halász, fafaragó, kosaras, textiles-horgolás, csipkeverés)

Dobozi Általános Iskola **20 fő** (13 fő gyermek 7 fő felnőtt)

foglalkozást nem kértek

Budapest- Óvodavezetők **14 fő**

mézeskalács díszítés

Újkígyósi Általános Iskola **50 fő**
Agyagozás, mézeskalács díszítés, népi játékok

Csongrád - Ének – Zenei Általános Iskola **13 fő**
agyagozás

Németország **2 fő**
Szolnok - Óvónők **22 fő**

Múzeumok éjszakája **200 fő**
Minden házban kézműves bemutató és kézműves foglalkozás, előadás, gólyalábas produkció, tűzgyújtás, pipaverseny, főzés, táncház

Szentes **3 fő** (család)
Makó **3 fő** (család)
Szentesi Kajak – Kenu csoport **15 fő**
Szentes Tündérvár Játsszoház **29 fő** (25 gyermek 4 felnőtt)
Veszprém **8 fő** (baráti társaság)
Portugália **2 fő**
Erdély **2 fő**
Vendégházakból **7 fő**

Összesen: 460 fő

Július

Csongrád **2 fő**
Csongrád **7 fő** (1 gyermek 6 felnőtt)
Gyomaendrőd **4 fő**
Budapest **4 fő**
Csongrád, Művésztelepről **3 fő**

Pedagógiai Szakszolgálat Csongrád **31 fő** 9-15 óráig 3 csoportban
agyagozás, mézeskalács díszítés, népi játékok, batikolás, kézi szövés-fonás, csuhé

Szentes-Csongrád Rotary Club – vendéggyerekek - 24 fő
mézeskalács díszítés, szalmafonás

Plein Air Nemzetközi Alkotótelep művészei – **28 fő**
Bagoly les csoport **15 fő**
Budapest **19 fő** (8 gyermek, 11 felnőtt)

KIFE – Vitalitás – Hagyományörző családi nap – **300 fő**
Kézműves bemutatók, foglalkozások, íjászat, főzés, családi versenyek, kirakodó vásár, főzés

Kézműves tábor gyerekeknek **10 fő**
naponta más-más kézművesség, belvárosi pékség, játékok

Egyéni: **4 fő, 3 fő, 5 fő, 2 fő**

Összesen: 461

Augusztus

Budapest **3 fő**

Hajdúszoboszló **5 fő**

Csongrádi nyári napközis tábor **40 fő**

3 csoport – fűzfaágakból játék,

8 fő (2 gyermek, 6 felnőtt)

Debrecen **6 fő**

Gödöllő **5 fő**

Tiszaújváros **4 fő**

Bács-Kiskun megye **2 fő**

8 fő (Csongrádról elszármazottak és barátaik)

Budapest **3 fő**

(Gyöngyészert készítő tábor – helyszíne a Műv. Kp.- 10 fő)

Összesen 84 fő

Szeptember

Budapest **3 fő**

Csongrád **8 fő**

Amerikai Egyesült Államok **1 fő**

Egyesült Királyság **1 fő**

Szeged **2 fő**

Kiskunfélegyháza **1 fő**

Románia, Temesvár **8 fő**

hangszembemutató

Budapest **4 fő**

Csongrád, Ének – Zenei Általános Iskola **33 fő** (30 gyermek, 3 felnőtt)

Kézi szövés, fonás, csuhébaba, népi játékok

Összesen 61 fő

Október

Szentes, Koszta József Általános Iskola **35 fő**

Csongrád Kisréti Otthon **47 fő**

Őszi szünidei foglalkozások **38 fő**

Budapest **2 fő**

Székesfehérvár **4 fő**

Összesen 126 fő

November

Hagyományörző Kézimunka Szakkör nyílt napja és kézműves foglalkozások **20 fő**

December

Karácsonyra hangolódás, kézműves foglalkozások **12 fő**

Éves létszám: 1595 fő + 80 fő projektzárón = 1675 fő